

Zutphen 23 maart 1945

Niet Jhr. Mr. C.C. De Jonge, maar een socialist had burgemeester moeten worden

De geallieerde troepen zijn al ver Duitsland ingetrokken, als de Canadese en Engelse troepen de Rijn oversteken voor de bevrijding van Oost-Nederland. Op 2 april vallen de eerste granaten op Zutphen en Warnsveld. In de nacht van 4 op 5 april gaat het helemaal los. Zutphen wordt van drie kanten benaderd door de geallieerden. Aan de Coehoornsingel treffen zij hevig verzet van Hitlerjugend. Aan de andere kant van Zutphen trekken de Canadezen via wat nu Leesten-Oost is Zutphen binnen. Straatnamen herinneren vandaag de dag aan die gebeurtenis.

Het Groot Graffel wordt aangezien voor een Duits bastion en kapotgeschoten. Het kost 13 levens. Dankzij een geneesheer die met gevaar voor eigen lever in witte jas en met witte vlag richting de Canadezen loopt, stoppen de beschietingen. Op 5 april, als de avond valt, wordt Warnsveld bevrijd. Zondag 8 april vluchten de laatste Duitse militairen uit Zutphen. Pas een week later, op 14 april, wordt ook De Hoven bevrijd. Maar de oorlog was nog niet voorbij, en dus bleef de Canadese commandant Maddison de baas in Zutphen.

Ondertussen werd vanuit Londen door de Nederlandse regering gewerkt aan herstel van het bestuur. Linkse politici wilden dat A.H. van der Giesen burgemeester werd, onder andere omdat hij kon rekenen op steun van het Verzet. Maar het Militair Gezag kwam vertellen dat de regering in Londen had besloten dat de van adel afkomstige in Leiden opgeleide advocaat heer C.C. de Jonge burgemeester zou worden.

Foto van Zutphen na de Bevrijding in 1945 zien we de herplanting van de Wilhelminaboom op het 's-Gravenhof door burgemeester de Jonge. Hij wordt omgeven door enkele notabelen [...].

Op 5 mei 1945 geeft Johannes Blaskowitz, de Duitse generaal over de Duitse strijdkrachten in Nederland, zich om 16:00 uur over in Wageningen. De oorlog in Nederland is vanaf dat moment voorbij. Burgemeester de Jonge vormde een Adviesraad om zich heen, bestaande uit zoveel mogelijk oud-raadsleden (behalve de 'fouten'), aangevuld met personen uit verschillende maatschappelijke sectoren. Een ruim half jaar na de Bevrijding, werd de Adviesraad een 'Tijdelijke Raad'. De sociaaldemocraten in deze Tijdelijke Raad gaven direct te kennen dat zij vonden dat niet De Jonge, maar een socialist burgemeester had moeten worden.

Bron: Tomatenkrant/SP Zutphen